

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«Інтелектуальний капітал в системі міжнародних
економічних відносин»**
на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс
Освітня програма/спеціалізація	«Міжнародні економічні відносини»
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Франко Людмила Сергіївна

старший викладач кафедри
міжнародної економіки та
міжнародних економічних відносин

Контактний телефон	+38-066-323-22-52
Електронна адреса	lysichka.08@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.me.puet.edu.ua он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, що визначають сутність інтелектуального капіталу, інституційні засади та соціальні орієнтири інтелектуально-інноваційного розвитку національної економіки, роль суспільного інтелектуального капіталу у глобалізаційному вимірі
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; виконання домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з есе та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота

	Підсумковий контроль: ПМК
Базові знання	Теоретичні знання студентів щодо форм, функцій та особливостей інтелектуального капіталу у сучасних умовах зростання науково-технічного прогресу і високої динамічності зовнішніх ринків
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну (РН 10).</p> <p>Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах (РН 14).</p>	<p>ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3).</p> <p>Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства (СК 5).</p> <p>Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації (СК 9).</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи інтернаціоналізації та глобалізації інтелектуального капіталу (1 – 3 теми)		
Тема 1. Інтелектуальний капітал як пріоритетний компонент сучасного світового економічного	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання домашнього завдання; підготовка та доповідь з есе, їх обговорення; завдання для самостійної роботи; тестування	<p>1. Визначення інтелектуального капіталу за критерієм рівня креативної свідомості: мікросоціум, мезосоціум, макросоціум, мегасоціум (міждержавні спільноти, людство).</p> <p>2. Складові інтелектуального капіталу індивіда та</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
розвитку		організації.
Тема 2. Інтернаціоналізація та глобалізація інтелектуального капіталу в контексті пост-індустріальної парадигми	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання домашнього завдання; підготовка та доповідь з есе, їх обговорення; завдання для самостійної роботи; тестування	<p>1. Вчення В. Вернадського про ноосферу – концептуальне підґрунтя визначення сутності інтелектуального капіталу суспільства.</p> <p>2. Формування нового типу фахівця («brainworkers», «knowledge workers») в умовах розвитку постіндустріальної економіки.</p> <p>3. Інформація, знання, креативність як факторні ресурси та змістовні детермінанти постіндустріальної економіки.</p>
Тема 3. Роль людини у суспільстві у процесі та сучасних міжнародних економічних відносинах	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання домашнього завдання; підготовка та доповідь з есе, їх обговорення; завдання для самостійної роботи; тестування	<p>1. Природа інтелектуальної ренти у вартості товарів.</p> <p>2. Трансформація праці інтелектуального працівника у переваги господарюючого суб'єкта на ринку його продукції.</p> <p>3. Стадії відтворення інтелектуального капіталу організації та рух інтелектуального продукту, створеного в процесі інтелектуального виробництва.</p>
Модуль 2. Світові та національні тенденції інтелектуально-інноваційного розвитку (4 – 6 теми)		
Тема 4. Інтелектуальна власність як основа конкурентоспроможності національних	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання домашнього завдання; підготовка та доповідь з есе, їх обговорення; завдання для самостійної роботи; тестування	<p>1. Інтелектуальна власність як передумова і результат відтворення інтелектуального капіталу.</p> <p>2. Місце України в системі світових економічних відносин: міжнародні порівняння досконалості</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
економік в умовах сучасних міжнародних економічних відносин		патентно-ліцензійної політики держави. 3. Стан та шляхи вдосконалення державного регулювання у сфері інтелектуальної власності в Україні.
Тема 5. Інтелектуальна складова конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання домашнього завдання; підготовка та доповідь з есе, їх обговорення; завдання для самостійної роботи; тестування	1. Можливості інтелектуально-інноваційного розвитку країн в аспекті ефективності технологічної конкуренції 2. Можливості інтелектуально-інноваційного розвитку країн в аспекті досконалості освітніх систем. 3. Міжнародна співпраця та міжнародне кооперування у науково-технологічній сфері як фактор позитивних змін у системі міжнародного поділу праці 4. Завдання державної політики України щодо міжнародного кооперування у науково-технологічній сфері. 5. Створення ефективної наукової інфраструктури та оптимізація фінансування науки як фактори підвищення конкурентоспроможності української економіки в умовах глобалізації. 6. Приведення до світових стандартів умов праці та життя в Україні як умова скорочення імміграції носіїв інтелектуального капіталу та забезпечення конкурентної міцності національної економіки.
Тема 6.	Відвідування занять; обговорення	1. Стан та стратегічні

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Інституційні засади та соціальні орієнтири інтелектуально-інноваційного розвитку національної економіки в контексті сучасних міжнародних економічних відносин	матеріалу занять; виконання домашнього завдання; підготовка та доповідь з есе, їх обговорення; завдання для самостійної роботи; тестування	параметри інтелектуально-інноваційного розвитку економіки України. 2. Концепції інноваційного розвитку: (а) концепція технологічних систем; (б) концепція індустріальних кластерів; (в) концепція інноваційних систем. 3. Досконалість національної інноваційної системи (НІС) як найважливіша умова реалізації ефективної моделі національного розвитку. 4. Оцінка стану економіки України, необхідність інтелектуально-інноваційного розвитку та інституціональне опосередкування цих процесів. 5. Інституційне забезпечення інноваційного типу економічного відтворення.

Інформаційні джерела

1. Глобальний ринок інтелектуальної власності: масштаби, структура, інститути: [монографія] / О.Ю. Біленький, Я.М. Столярчук, О.М. Галенко, В.М. Столярчук. – К. : КНЕУ. – Фенікс, 2016. – 272 с.

3. Закон України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі» від 15.12.1993р. № 3687-ХІІ (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3687-12/>.

4. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» від 15.12.1993р. № 3689-ХІІ (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/>.

5. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993р. № 3688-ХІІ (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/>.

6. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997р. № 621/97-ВР (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр/>.

7. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001р. № 2658-III (зі змінами і доповненнями); [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2658-14/>.
8. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993р. № 3792-XII зі змінами і доповненнями; [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/>
9. Ілляшенко С.М. Управління інтелектуальним капіталом підприємства: монографія // С. М. Ілляшенко, Є.О. Голишева., А.В Колодка. - Суми : Триторія, 2017.– 360 с.
10. Інтелектуальний капітал підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.А. Коваленко, А.В. Ломоносов, О.Е. Ломоносова, Г.О. Житченко. – Херсон: Олді-плюс, 2019 – 392 с.
11. Манн Р.В. Понятійно-категоріальний апарат економічного потенціалу регіону / Р. В. Манн., К. Д. Плигач // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2018. – № 48. – С. 5-13.
12. Перерва П.Г. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія / Л.С. Марчук , П. Г. Перерва // Вісник НТУ «ХПІ». –2018. –№ 15(1291). – С. 53-62.
13. Розвиток інтелектуального потенціалу студентів: навч. посіб. / М.М. Петренко, Т.С. Корнєєва. – Кропивницький : КОД, 2018. – 272 с.
14. Соціально-економічні механізми управління розвитком людських ресурсів в умовах цифровізації та інноватизації: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. О.М. Левченка. Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2021.
15. Управління знаннями: підручник / В.М. Приймак. – Київ, 2019. – 240 с.
16. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 504 с.
17. European Business Association. (2020). Investment Attractiveness Index. 2nd half of 2020. Retrieved from https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/EBA-InvestIndex_2H-2020_ENG.pdf
18. Intellectual Capital Of Entrepreneurship: InterConnections And Ways Of Stimulating The Development / Kateryna A. Alekseieva, Liuba Y. Turchyn, Olha M. Sobko, Iryna M. Boichyk, Svitlana V. Stakhurska. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42751/1/Intellectual-Capital-.pdf>
19. Miller, T., Kim, A. B., & Roberts, J. M. (2023). 202 Index of Economic Freedom. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.heritage.org/index/pdf/2023/book/2023_IndexOfEconomicFreedom_FINAL.pdf
20. The Global Innovation Index 2021. Innovation in the face of uncertainty. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2023/
21. The Future of jobs Report 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/>
22. The 2023 WJP Rule of Law Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>
23. The World Bank (2023). Doing Business 2023. Retrieved from <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual->

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf>.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidcontr.pdf.

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet>.

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii>.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyialnosti>.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (2 бали); виконання домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (10 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 4-6): відвідування занять (2 бали); виконання домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (10 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни